

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 02.05.2022

Vår ref.: 201905376-41 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Glitre Energi Nett AS - Ny 132 kV ledning Gomsrud-Skollenborg - NVE oversender én klage til Olje- og energidepartementet

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt én klage på konsesjonsvedtaket og ekspropriasjonstillatelsen for ny 132 kV luftledning på strekningen Gomsrud-Skollenborg i Kongsberg kommune, Viken fylke. NVE kan ikke se at det er kommet frem vesentlige forhold i klagen som gjør at vi vil omgjøre eller oppheve vedtakene. Saken sendes herved til Olje- og energidepartementet for endelig behandling, jf. forvaltningsloven § 33.

NVE har samtidig med vedtak om 132 kV Gomsrud-Skollenborg, gitt konsesjon til en ny 132 kV ledning Bevegrenda-Stengelsrud-Glabak nord for Kongsberg sentrum. Også dette vedtaket er påklaget, og vil sendes over til departementet i en egen oversendelse.

Bakgrunn

NVE ga i vedtak av 1.2.2022 Glitre Energi Nett tiltalelse til å bygge en cirka 4,4 km lang 132 kV kraftledning fra Gomsrud til Skollenborg i Kongsberg kommune. Tillatelsen gir rett til å etablere ledningen i samme trasé som det i dag går en 66 kV kraftledning, og rive dagens ledning. NVE ga samtidig Glitre Energi Nett ekspropriasjonstillatelse til erverv av grunn og rettigheter til bygging og drift av kraftledningen.

Begrunnelsen for NVEs vedtak er at det er nødvendig å oppgradere ledningen for å sikre strømforsyningen til Kongsberg by. NVE la i vedtaket stor vekt på at tiltaket er avgjørende for å opprettholde tilfredsstillende forsyningsikkerhet. Gitt krav og vilkår i vedtaket, herunder montering av fugleavvisere og utarbeidelse av miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan), mener NVE at en oppgradering av dagens 66 kV kraftledning til en ny 132 kV ledning i samme trasé gir nødvendig forsyningsikkerhet uten å medføre vesentlige negative miljø- eller samfunnsvirkninger.

I dette brevet har NVE sammenfattet og kommentert klagen som er blitt fremsatt. For øvrig beskrivelse av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger viser vi til notatet «Bakgrunn for vedtak» av 1.2.2022, ref. NVE 201905376-28.

Klagen fra Kongsberg Jeger- og Fiskerforening

NVE har mottatt én klage på vedtakene, fra Kongsberg Jeger- og Fiskerforening (KJFF). KJFF er fester av gnr. 8626 bnr. 5 fnr. 1 som berøres av ledningen. KJFF har ikke spesifisert hvilket vedtak de har klaget på. NVE legger til grunn at berørte rettighetshavere som har klaget på anleggskonsesjonen også har klaget på ekspropriasjonsvedtaket.

KJFF skriver i klage av 4.3.2022 at den konsesjonsgitte doblingen av effekt i luftledningen passerer rett utenfor veggen på klubbhuset deres i Industriveien 14. De viser til at det blir en stor økning i feltstyrke, og skriver at det ikke er avgjort om det er ufarlig eller skadelig å bli påvirket av så sterk elektromagnetisk stråling. KJFF skriver at de er kjent med at de fleste ikke kjenner ubehag ved å oppholde seg i sterke elektriske felt, men mener at langtidsvirkningen fortsatt er usikker. De viser til at de personlig kjenner folk som blir syke av elektriske felt, og skriver at dersom den konsesjonsgitte ledningen bygges vil klubbhuset deres kunne bli et lokale som er begrenset til de som tåler elektriske felt. De frykter at spesielt sensible mennesker ikke lenger kan delta i sammenkomster på klubblokalet dersom ledningen oppgraderes i samme trasé som dagens ledning. KJFF ber om traséendring eller jordkabel forbi klubbhuset sitt, for å minke/eliminere virkningene av økningen i feltstyrke. De skriver også at Glitre Energi Nett for tiden har en eventyrlig inntjening, og mener noen av disse pengene bør brukes til å sikre befolkningen mot sterke elektriske felt med ukjent langtidseffekt.

Glitre Energi Nett sine kommentarer til klagen

Klagen er i henhold til forvaltningsloven § 33 sendt Glitre Energi Nett til uttalelse i e-post av 14.3.2022. Glitre Energi Nett kommenterte klagen i brev av 1.4.2022.

Glitre Energi Nett viser til skrevet «Bolig nær høyspenningsanlegg» fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) om krav til utredning av magnetfelt, forvaltningspraksis og generell informasjon rundt magnetfelt og helseeffekter. Det følger av skrevet at ved etablering av kraftledninger nær bygg hvor det forventes en årsgjennomsnittlig magnetfeltstyrke på over $0,4 \mu\text{T}$ er det krav om nærmere utredning. Glitre Energi Nett skriver at med bygg menes boliger, skoler eller barnehager, og at krav om utredning kun trer i kraft for bygninger med varig opphold. De viser videre til at $0,4 \mu\text{T}$ er et utredningsnivå, ikke en grenseverdi. Grenseverdien som sikrer befolkningen mot alle vitenskapelige dokumenterte negative helseeffekter forårsaket av lavfrekvente magnetfelt, uavhengig av eksponeringstid, er på $200 \mu\text{T}$.

Glitre Energi Nett viser til at det som en del av konsesjonsprosessen er gjort beregninger av ledningens elektromagnetiske felt. Den nye ledningen skal først driftes på 66 kV, for senere å driftes på 132 kV. Ved Industriveien 14 passerer linjen med en avstand på ca. 8 meter fra senter av kraftledningen. Dette gir en beregnet magnetfeltstyrke på rundt $1,16 \mu\text{T}$ når ledningen driftes på 66 kV og på rundt $0,6 \mu\text{T}$ når spenningsnivået økes til 132 kV. Glitre Energi Nett forklarer dette med at magnetfeltstyrke er avhengig av hvor mye strøm som går i ledningen. Når spenningsnivået øker vil det gå mindre strøm gjennom ledningen, noe som gjør at feltstyrken også synker.

Basert på gjeldende forvaltningspraksis er det etter Glitre Energi Netts vurdering ikke behov for tiltak i forbindelse med passering av Industriveien 14, da dette ikke er et bygg for varig opphold. Glitre Energi Nett viser videre til en avtale mellom dem og Kongsberg kommune av 1984 om at tidligere ervervet byggeforbudsbelte på 22 meter er utvidet til et byggeforbudsbelte på totalt 30 meter.

Dersom Glitre Energi Nett skal flytte ledningen vekk fra bygget, betyr det ifølge selskapet at det må etableres tre vinkelpunkter. Dette vil føre til økte kostnader da man må etablere noe større fundamenter, kraftigere master, samt avspenninger i de tre vinkelmastene. Når det gjelder jordkabel som alternativ til luftledning viser Glitre Energi Nett til at det er sett på merkostnader for kabel mot ledning i konsesjonsprosessen. På generell basis er kabel 3-5 ganger dyrere enn luftledning, og anses derfor ikke som aktuelt.

Glitre Energi Nettskriver at de på generell basis ønsker å komme til gode løsninger hvor private interesser også ivaretas. Basert på dagens forvaltningspraksis samt eksisterende avtaler for eiendommen vil de ikke binde seg til å flytte ledningen vekk fra dagens trasé. Glitre Energi Nett skriver at de i samarbeid med interessenter og grunneier vil søke å finne og finne best mulig løsning for begge parter ved prosjektering av ledningen, herunder mulig sideforskyvning innenfor samme grunneiendom.

NVEs vurdering av klagen

NVEs myndighet i klagesaken følger av forvaltningslovens § 33. NVE kan oppheve eller endre vedtaket dersom vi finner klagen begrunnet, alternativt oversende klagen til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse. Etter forvaltningsloven § 33 andre ledd skal NVE avvise en klage dersom vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger.

Klagen fra KJFF ble sendt til NVE 4.3.2022. Glitre Energi Nett orienterte grunneiere og rettighetshavere, herunder KJFF, om NVEs vedtak i brev av 9.2.2022. KJFF skriver i e-post til NVE av 7.3.2022 at de mottok brevet fra Glitre Energi Nett i begynnelsen av uke 7. Etter NVEs vurdering tilfredsstiller klagen fra KJFF vilkårene for klagerett i forvaltningslovens kapittel VI. Vi har følgelig forberedt klagen i tråd med forvaltningsloven § 33. Nedenfor kommenterer NVE forhold som klageren anfører, og som ikke tidligere er vurdert, og forhold som vi mener bør utdypes nærmere.

NVE viser til at Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er ansvarlig myndighet for problemstillinger knyttet til elektromagnetiske felt og helse. Vi forholder oss til anbefalinger fra DSA og forvaltningspraksis fastsatt av Stortinget i St.prp. nr. 66 (2005-2006). Ifølge DSA er befolkningen beskyttet mot alle kjente helseeffekter når den internasjonale grenseverdien på 200 μ T overholdes. Vi konstaterer at magnetfeltet ved klubbhuset til KJFF ikke er i nærheten av grenseverdien på 200 μ T. For å ta høyde for at det fortsatt eksisterer en liten vitenskapelig usikkerhet på området, skal det imidlertid ved etablering av nye kraftledninger ved eksisterende bygg vurderes tiltak. DSA skriver i sin brosjyre om høyspenningsanlegg nær bebyggelse fra 2017 at «med bygg menes boliger, skoler eller barnehager». Et næringsbygg e.l. vil normalt ikke omfattes av kravene til utredning, og er ikke en bygning der det eventuelt skal vurderes tiltak.

Etter NVEs vurdering gir ikke omfanget av elektromagnetiske felt for klubbhuset til KJFF grunnlag for å endre eller oppheve våre vedtak av 1.2.2022. Vi mener det ikke er grunnlag for å pålegge Glitre Energi Nett å gjøre større justeringer av traseen. Vi viser for øvrig til vurderinger av elektromagnetiske felt og helse i kapittel 3.11 i notatet «Bakgrunn for vedtak» av 1.2.2022.

NVE viser videre til at både vedtaket om anleggskonsesjon og vedtaket om ekspropriasjonstillatelse forutsetter at Glitre Energi Nett forsøker å komme fram til minnelige ordninger med berørte rettighetshavere. Det fremgår av kapittel 4.1.1 i notatet «Bakgrunn for vedtak» av 1.2.2022 at Glitre Energi Nett skal legge fram en MTA-plan for ledningen som skal drøftes med berørte rettighetshavere. I den forbindelse viser vi til e-postkorrespondanse mellom Glitre Energi Nett og KJFF i oktober 2019, ref. NVE 201905376-19. I en e-post av 30.10.2019 skriver KJFF at de ser fram til dialog med Glitre Energi Nett dersom det blir gitt konsesjon for å fastlegge mastepunkt på KJFFs eiendom, slik at ledningen ikke går rett over klubbhuset. NVE forventer at Glitre Energi Nett følger opp dette og har dialog med KJFF ved detaljprosjektering av ledningen.

Konklusjon

NVE kan ikke se at det i klagen er kommet frem nye opplysninger som gir grunnlag for å endre våre vedtak av 1.2.2022. Klagen oversendes derfor Olje- og energidepartementet til endelig avgjørelse i henhold til forvaltningsloven § 33.

Sakens dokumenter gjøres tilgjengelig for Olje- og energidepartementet i elektronisk versjon, via innsynsløsningen SeDok, jf. e-post av i dag til postmottak@oed.dep.no.

Med hilsen

Inga Katrine Johansen Nordberg
direktør

Lisa Vedeld Hammer
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Olje- og energidepartementet

Kopimottakerliste:

GLITRE ENERGI NETT AS

KONGSBERG JEGER OG FISKERFORENING

KONGSBERG JEGER OG FISKERFORENING - Tom Erik Næss